

I N S T R U K C J A

postępowania z odpadami medycznymi w Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej UM w Lublinie.

Przedmiot instrukcji

Przedmiotem instrukcji jest tryb postępowania z odpadami medycznymi: klasyfikacja i segregacja pod względem zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi lub zwierząt.

Zakres stosowania

Postanowienia zawarte w niniejszej instrukcji obowiązują w Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej UM w Lublinie.

Sposób postępowania

1. Odpady medyczne zbiera się selektywnie w miejscach ich powstawania z podziałem na zakaźne, specjalne i pozostałe.

Ustala się następującą klasyfikację odpadów celem określenia właściwego sposobu postępowania z określonymi rodzajami odpadów medycznych:

Grupa A – odpady medyczne „zakaźne”

Kategoria I – odpady medyczne „zakaźne”

- sprzęt medyczny jednorazowego użytku, który pozostawał w kontakcie z materiałem biologicznym (strzykawki, probówki, rękawice, końcówki pipet, wymazówki sterylne itp.)
- skażone materiałem infekcyjnym opatrunki gazowe, z ligniny, gipsowe, bandaże, itp.
- odpady od chorych zakażonych
- krew, mocz, fragmenty tkanek, kości, zęby, wycinki narządów wewnętrznych, treść żołądkowa, treść jelitowa (wraz z opakowaniami)
- pojemniki na krew i konserwaty służące do jej przechowywania
- tkanki ludzkie po badaniach histopatologicznych

Kategoria II – odpady medyczne „zakaźne” – ostre

- narzędzia zabiegowe o ostrych końcach i krawędziach (igły, skalpele, noże, nożyczki, kochery, tarcze szlifierskie, noże posuwisto-zwrotne, piłki okrągłe, dłuta, itp.)

Grupa B – odpady medyczne „specjalne”

Są to odpady niebezpieczne, które zawierają substancje chemiczne, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby niezakaźne u ludzi lub innych żywych organizmów albo mogą być źródłem skażenia środowiska.

- chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, zawierające substancje niebezpieczne,
- pojemniki po niebezpiecznych środkach dezynfekcyjnych mających bezpośredni kontakt z substancją niebezpieczną (według oznakowania pojemnika) przekazywane są do Działu Zaopatrzenia UM do Magazynu jako opakowania zwrotne.

Grupa C – odpady medyczne „pozostałe”

Są to odpady medyczne nie posiadające właściwości niebezpiecznych, nie stanowiące zagrożenia dla zdrowia i życia pracowników oraz pacjentów, z którymi postępuje się w sposób przewidziany dla odpadów **komunalnych**.

Fracja sucha

- odpady biurowe
- materiały opakowaniowe (z papieru, tektury, tworzyw sztucznych, drewna, szkła)
- nieskażone materiały stosowane w pracy, np. prześcieradła i ręczniki jednorazowego użycia, maski ochronne.
- leki niewykorzystane i przeterminowane
- narzędzia i drobny sprzęt medyczny nie nadający się do użytku.

2. W Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej obowiązuje segregacja odpadów medycznych w miejscu ich powstawania :

- **Odpady zakaźne** gromadzone są w workach polietylenowych jednorazowego użycia **koloru czerwonego** z zamknięciem uniemożliwiającym ponowne lub przypadkowe otwarcie.
- **Odpady zakaźne – ostre** zbiera się w sztywnych, odpornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie bądź przecięcie pojemnikach jednorazowego użycia umieszczane w miejscach powstawania odpadów. Po wypełnieniu pojemniki wkłada się do worków **koloru czerwonego**.
- **Odpady specjalne** gromadzone są w workach polietylenowych jednorazowego użycia **koloru żółtego** z zamknięciem uniemożliwiającym ponowne lub przypadkowe otwarcie.
- Worki umieszcza się na stelażach lub w sztywnych zamykanych pojemnikach w taki sposób, aby ich górna, wywinięta na szerokość ok. 20 cm krawędź, nie uległa skażeniu.
- Pojemniki należy wymieniać na nowe **po wypełnieniu nie więcej niż 2/3 ich objętości i nie rzadziej niż jeden raz na 48 godzin**.

- Worki należy wymieniać na nowe **po wypełnieniu nie więcej niż 2/3 ich objętości i nie rzadziej niż jeden raz na 24 godziny.**
- W przypadku uszkodzenia pojemnika lub worka należy go w całości umieścić w innym większym nieuszkodzonym worku lub pojemniku.
- Każdy pojemnik na ostre odpady medyczne „zakaźne” i worek foliowy na odpady medyczne „zakaźne” powinien być **oznakowany** metryczką, zawierającą:
 - rodzaj odpadów
 - nazwa Uczelni i jednostki organizacyjnej
 - data i godzina rozpoczęcia użytkowania
 - data i godzina zamknięcia
 - czytelny podpis osoby zamykającej

Zawsze po wrzuceniu zużytego ostrego przedmiotu wieczko pojemnika należy szczelnie zamykać.

- **Z pozostałymi odpadami medycznymi** postępuje się w sposób przewidziany **dla odpadów komunalnych** i gromadzi się je w workach **koloru niebieskiego.**

3. Dział Toksykologii.

Miejsca powstawania odpadów medycznych :

- a/ dwie pracownie przygotowania próbek krwi i innego materiału biologicznego do badań toksykologicznych w kierunku lotnych substancji toksycznych (badania w kierunku alkoholu, lotnych substancji toksycznych i tzw. zamienników alkoholu) :
- pobieranie próbek z dostarczonego materiału biologicznego do dalszych oznaczeń chromatograficznych head-space lub ekstrakcji,
 - ekstrakcja próbek materiału biologicznego do analiz w kierunku glikolu etylenowego.

- b/ dwie pracownie przygotowania próbek krwi i innego materiału biologicznego do wielokierunkowych badań toksykologicznych (badania w kierunku środków odurzających i substancji psychotropowych, wielokierunkowe badania toksykologiczne – leki, narkotyki, pestycydy i inne organiczne substancje toksyczne) :
- pobieranie próbek z dostarczonego materiału biologicznego do ekstrakcji
 - ekstrakcja próbek materiału biologicznego.

W każdej pracowni znajdują się odpowiednie pojemniki na odpady medyczne „ostre”, zakaźne, pozostałe i na odpady komunalne. Worki odbierane są przez stałych pracowników odpowiadających za porządek pomieszczeń. Odpady „ostre” i zakaźne przekazują do pomieszczenia prosektoryjnego, gdzie razem z odpadami z pozostałych działów Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej przekazywane są do firmy UTYLIMED, z którą UM zawarł umowę na odbiór odpadów medycznych.

4. Dział Genetyczny.

Miejsce powstawania odpadów medycznych :

- a/ pracownia przygotowania próbek krwi i innego materiału biologicznego do badań genetycznych w kierunku oznaczenia polimorfizmu DNA,
- b/ pracownia ekstrakcji DNA.

W każdej pracowni znajdują się odpowiednie pojemniki na odpady medyczne „ostre”, zakaźne, pozostałe i na odpady komunalne. Odpady medyczne przechowywane są w pracowni w odpowiednich pojemnikach w lodówce, a następnie przekazywane są do pomieszczenia prosektoryjnego, gdzie składowane są również w chłodni o temperaturze poniżej 6 stopni C i razem z odpadami z pozostałych działów Zakładu przekazywane są pracownikom firmy UTYLIMED.

5. Dział Lekarski.

Miejscem powstawania odpadów medycznych jest :

- a/ prosektorium podczas badania pośmiertnego,
- b/ chłodnia w związku z przygotowaniem i transportem zwłok,
- c/ pokój badań osób pokrzywdzonych w związku z czynnościami lekarskimi.

W w/w pomieszczeniach znajdują się odpowiednie pojemniki i worki przeznaczone na odpady medyczne, które do czasu utylizacji przechowywane są w lodówkach, zamrażarkach i chłodni Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej.

Wszystkie odpady medyczne raz na tydzień odbierane są przez pracowników firmy UTYLIMED.

6. Postępowanie w przypadku rozerwania worka lub uszkodzenia pojemnika z odpadami medycznymi „zakaźnymi”.

- **W przypadku uszkodzenia pojemnika z ostrymi odpadami medycznymi „zakaźnymi”:**
 - ◆ nałóż rękawice ochronne
 - ◆ przy pomocy zmiotki i szufelki zbierz ostre odpady z powierzchni
 - ◆ uszkodzony pojemnik razem z zebranymi ostrymi odpadami zakaźnymi umieść w większym nieuszkodzonym pojemniku (zachowując szczególne środki ostrożności)
 - ◆ zmiotkę i szufelkę poddaj dezynfekcji poprzez zanurzenie w roztworze środka dezynfekcyjnego o szerokim spektrum działania.
 - ◆ zanieczyszczoną powierzchnię zdezynfekuj i zmyj.

- **W przypadku rozerwania worka z odpadami medycznymi „zakaźnymi”:**
 - ◆ nałóż rękawice ochronne
 - ◆ przy pomocy zmiotki i szufelki zbierz odpady z powierzchni
 - ◆ rozerwany worek z odpadami zakaźnymi i zebrane z powierzchni odpady umieść w większym nieuszkodzonym worku (zachowując szczególne środki ostrożności)

- ♦ zmiotkę i szufelkę poddaj dezynfekcji poprzez zanurzenie w roztworze środka dezynfekcyjnego o szerokim spektrum działania
- ♦ zanieczyszczoną powierzchnię zdezynfekuj i zmyj.

7. Odpowiedzialność i kompetencje

- 7.1.** Pracownicy Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej odpowiadają za prawidłową segregację odpadów.
- 7.2.** Pracownicy odpowiadają również za prawidłowe przygotowanie, oznakowanie i transport odpadów na terenie Zakładu.
- 7.3.** Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej jest odpowiedzialny za zapoznanie pracowników z treścią instrukcji oraz za nadzór nad jej stosowaniem.

8. Dokumenty związane z instrukcją

- 8.1.** Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (tekst jednolity Dz. U. Nr 39, poz. 251 z 2007 r.).
- 8.2.** Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 27 września 2001 r. *w sprawie katalogu odpadów* (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 8.3.** Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 sierpnia 2007 r. *w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi* (Dz. U. Nr 162, poz. 1153).

Lublin, dn. 15.09.2008 r.

Opracowała :

Zatwierdzam :